چینەکان: ئەو وشە بچوکەی ئەیتەکان دەیانەوێت بیرت بچێتەوە ... نووسینی: کریس هێدجس

ئەرستۆ و نیکیلۆ مکیاڤیلی و ئەلیکس دی توکفیل و ئادەم سمیث و کارڵ مارکس فەلسەفەکانیان بنیات نا لە سەر بنەمای ئەوەی کەوا ناکۆکییەکی سروشتی هەیە لە نێوان دەوڵەمەندەکان و ئەمەدا. بەرژەوەندی دەوڵەمەندەکان بەرژەوەندی ئەمە نییە. ڕاستەکانی ئەوان ڕاستی ئەمە نییە. ژیانی دەوڵەمەندەکان ژیانی ئەمە نییە. بوونی سەروەتێکی زۆر تەنها نیشانەی شەرمەزاری نییە بۆ ئەوانەی کە نییانە، بەڵکوو دەبێتە هۆی ئەوەی کەمینەیەک توانای بەگەڕخستنی سوپایەک لە پارێزەر، دادوەر، ئەکادیمی و سیاسی و ڕۆژنامەوانی هەبێت بۆ کۆنترۆڵکردنی جەدەلە گشتیەکان و خنکاندنی دەنگی ئۆپزسیۆن.
لیبراڵیزمی نوێ، بە پیشەسازینەکردن، وێرانکردنی سەندیکا کرێکارەکان، کەمکردنەوەی باج لەسەر دەوڵەمەندەکان یان هەر نەهێشتنی، بازرگانی ئازاد، عەولەمە، چاودێریکردن لەلایەن دەوڵەتەوە، شەڕی بەردەوام و توندوتیژی - بەکارهێنانی ئایدیۆلۆژی و ئامرازەکان لەلایەن کەمینەوە - پیشاندانی بە جەماوەر وەک پاسایەکی سروشتی بۆ قازانجی خۆیان - ئامرازی چوونە پێشەوەی کۆمەڵگەو ئابور، تەنانەت وەکوو دینامکیەتی ئەلیگارشی دامەزراوەکانی لیبراڵ دیموکراسی کێشەکانی قەیرانی ئاوهەوا، زیادیان کردووەو بونەتە مایەی هەڕەشە لەسەر ژیانی مرۆڤ.
ئەلیگارشەکان دڵخۆشدەبن بە قسەکردن لەسەر ڕەگەز. دڵخۆشدەبن قسە لەسەر شوناسی ڕەگەزی و ڕەگەز بکەن. ئەوان دڵخۆش دەبن قسە لەسەر نیشتمان پەروەری بکەن. دڵخۆش دەبن قسە لەسەر ئاین بکەن. دڵخۆش دەبن بە قسەکردن لەسەر دیاردەی کۆچ. دڵخۆشن بە قسەکردن لەسەر لەباربردن. دڵخۆشدەبن قسە لەسەر کۆنترۆڵکردنی چەک بکەن. ئەوان دڵخۆشدەبن قسە لەسەر کەلتوری توندو تیژ یان کەلتوری ئازاد بکەن. دڵخۆش نابن بە قسەکردن لەسەر چینەکان. ڕەگەز، جەندەر، ئاین، لەباربردن، کۆچبەری، کۆنترۆڵکردنی چەک، کەلتور و نیشتمان پەروەری ئەمانە هەمووی بەکاردەهێنرێن بۆ پارچە پارچەکردنی کۆمەڵگە، بە بەگژیەکداکردنی خەڵک و بزواندنی ڕق و توندوتیژی. شەڕی کەلتوری ئەو هەلە دەبەخشێتە کەمینەیەکی وەک دیموکراتەکان و کۆمارەکان تا

زیاتر تاڵانی بکەن.
جیاوازیەکی بنەڕەتی زۆر کەم هەیە لە نێوانی هەردوو حیزبی سیاسی کۆمارەکان و دیموکراتەکان لە وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا. ئەمە هۆکارە بۆ ئەوەی ئۆلیگارشییەکی وەکوو دۆناڵد ترامپ و مایکڵ بلومبێرگ بە ئاسانی بتوانن لە حزبێکەوە بڕۆن بۆ حیزبێکی تر. وەک ئەرستۆ نووسیویەتی هەرکاتێک ئۆلیگارشەکان دەستەڵاتیان گرتە دەست، کۆمەڵگە یان دەبێت قبوڵی بکات، یان دەبێت شۆڕش بکات.
وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا لە ١٩٣٠ لە لێواری شۆڕشدا بوو لەگەڵ ئەگەری ڕوخانی سەرمایەداری، ئەوەش ڕاستییەکە سەرۆک فرانکلین ڕۆزفێڵت دانیپێداناوە لە نووسینەوەی یادەورەکانیدا . ڕۆزفێڵت زۆر بە توندی سەرکوتی هێزە ئۆلیگارشەکانی کرد. حکومەتی فیدراڵیش دەستبەجێ ١٢ ملیۆن هەلی کاری ڕەخساند لە ڕێگەی بەڕێوەبەرایەتی گەشەی کرێکارانەوە (WPA) ئەوەش وایکرد دەوڵەت ببێتە خاوەنی گەورەترین هێزی کار لە وڵاتدا.
سەندیکاکان بە یاسایی کرانەوە، چوونکە زۆرەکیان قەدغەکرابوون، هەروەها لەڕێی یاساکانی کاری نیشتمانییەوە پەیوەندەکان ڕێکخران. ڕەزامەندی نیشاندا لەسەر یاسا بانکەکان لەگەڵ کردە بانکەکان لە کاتی نەخوازرودا بە ڕێگەگرتن لە تێکشکانی ستۆک مارکێتەکان، هەموو ئەوانە لە ١٩٣٣ بوو. بەڕێوەبەرایەتی فیدراڵی بۆ فریا کەوتن و ژیانەوە هەستا بە دابینکردنی ٩.٨٨ ملیار دۆلار بۆ فریاگوزاری خواردن لە شار و شارۆچکەکاندا. سەرۆک لەسەر لیستی دیموکراتەکان باجێکی زۆری خستە سەر دەوڵەمەند و خاوەن کارگەکان. (بەڕێوەبەرایەتی کۆمارەکان سەرۆک دوات ئیزنهاوەر لە ١٩٥١ یشدا باجێکی بەرزی بە ڕێژەی ٩١% لە خاوەن داهاتە زۆرەکان وەردەگرت.) کابینەکەی ڕۆزفێڵت کۆمەڵێک بەرنامەی خستە بواری جێبەجێکردنەوە لەوانە: بیمەی کۆمەڵایەتی و خانە نشینی گشتی. هەروەها یارمەتی مادی پێشکەشکرد بە سەپان و کرێکارانی پێنابەر و هونەر و کایە کەلتورەکان. یاسای وڵاتە یەکگرتووەکانیان بە خانوو بەرەو یاسا کاری ١٩٣٨ یان دامەزراند کە لایەنی کەمی کرێی دەستنیشان کرد لەگەڵ سنووردانان بە سەعات کار.
ئەم دەخاڵەتکردنە چڕو پڕەی حکومەت وایکرد دەوڵەت لەو ئەزمە ئابورییە گەورەیە بێتە دەرەوە، ئەم کارانە وایانکرد ڕۆزفێڵت بە جاری چوارەم هەڵبژێردرێتەوە، وە پارتی دیموکرات ببێتە خاوەنی پێگەی بەرینی جەماوەر لە نێو خێزانە کرێکاریەکان و چینی ناوەندا. ئەگەر دیموکراتەکان ئەو شێوە کارەیان زیندووبکەنەوە، ئەوە بەدڵنیاییەوە هەموو هەڵبژاردنەکان دەبەنەوە، بەڵام کارە نوێیەکانیان کاری دەوە ڕێش ئۆلیگارشییەکانە.

هەر پێش شەڕی دووەمی جیهانی لە کۆتایی ساڵی ١٩٤١ دا دەستیانکرد بە پاشەکشە لە بەرنامەکانی ڕۆزفێڵت. ئەمانە بە شێنەیی ئەو بەرنامەیەیان وەلانا کە نەک هەر سەرمایەداری ڕزگارکرد بەڵکوو جەدەلیشی لەسەر دیموکراسی هێنایە پێشەوە.
ئێستا ئێمە لە وڵاتێکی ئۆلیگارشیدا ژیان دەکەین. ئۆلیگارشی دەستی گرتووە بەسەر سیاسەت، ئابوری، کەلتور، خوێندن و چاپەمەنەکاندا. دەکرێت دەناڵد ترامپ نەرگزی و فێڵبازبێت، بەڵام هێرش دەکاتە سەر ئێیتە ئۆلیگارشەکان لە وتارەکانیدا بۆ دڵخۆشکردنی جەماوەرەکەی. ترامپ وەکوو ساندەرز قسە لەسەر تابۆکان دەکات، هەرچەندە وەڵەسی بە کەمینە درووست دەکات، بەڵام نابێتە هۆی ترسی ڕاستەقینە لایان وەکوو ساندەرز.
ترامپ وەکوو هەموو دیماگۆجیەکانی تر هانی توندو تیژی دەدا دژ بە کەمینە بێ پشت و پەناکان و دابەشکردنە کەلتوری و کۆمەڵایەتییەکان فراوانتر دەکات، لە بەرانبەریشدا واز لە دەوڵەمەندەکان دەهێنێت وەکو ئەوەی کەهەن. ئەوە ساندەرزە ئۆلیگارشەکان لێی دەترسن و ڕقیان لێیەتی.
ئێستا ناو پارتی دیموکرات، هەموو میکانیزم و ڕێگا نادیموکراتەکان دەگرنە بەر بۆ ڕێگرتن لە ساندەرز بۆ بردنەوەی لە هەڵبژاردنەکاندا. ڕۆژنامەی نیۆرک تایمز چاوپێکەوتنی ئەنجام دا لە گەڵ ٩٣ کەس لە کۆی ٧٠٠ هەڵبژێردراو کە پارتی دیموکرات ئامادەی کردوون بۆ خولی دووەمی هەڵبژاردن ئەگەر لە خولی یەکەمدا لەو ١٩٩١ هەڵبژێردراوانە هیچ هەڵبژێردراوێک دەنگی تەواو بەدەست نەهێنێت، زۆرینەی ئەوانەی چاوپێکەتنیان لەگەڵدا کراوە دەڵێن: ئێمە ڕێگری دەکەین لە هەڵبژاردنی ساندەرز ئەگەر لەخولی یەکەمدا دەنگی تەواو بەدەست نەهێنێت و کەسایەتییەکی دیکە پێشنیار دەکەین تەنانەت ئەگەر لە هەڵبژاردنە بنەڕەتەکانیشدا خۆی هەڵنەبژاردبێت. سیناتۆر شێرود براون لە هەرێمی ئۆهایۆ ئاماژەی بەوەکرد بەوەی ئەوان ئەو کارە دەکەن تەنانەت ئەگەر لایەنگرانی ساندەرز واز لە حیزبیش بێنن. ئەگەر ئەمە ڕووبدات بەخۆی کارەساتە، وەدەبێتە هۆکارێک بۆ بردنەوەی خولی دووەمی سەرۆکایەتی لەلایەن ترامپ ەوە.
وەک ئەوەی لە ١٧ی شوبات لە ستونەکەمدا نووسینکم نووسی لە ژێر سەردێڕی بنەمای یارییە نوێیەکان، کەوا سۆشیال دیموکراتییەکەی ساندەرز لە بنەڕەتدا مامەڵەیەکی نوێی دیموکراتیە تە. تەواوینە سیاسەکانی بەشەکە لە باوەڕی باو لە فەڕەنسا یان ئەڵمانیا کەوا سۆشیاڵ دیموکرات وەک پارتێکی سیاسی قبوڵکراوە، لەلایەن کۆمۆنیست و سۆشیالیستە ڕادیکاڵەکانەوە بە موساوەمەکار دەناسرێت. ساندەرز بانگەوازی کۆتاییهێنان بە شەڕە دەرەکەکانمان دەکات، کەمکردنەوەی

بودجەی سەربازی بەمەبەستی دەستبەرکردنی پێداویستیە تەندروستەکان بە هەمووان، هەڵوەشاندنەوەی سزای لە سەدارەدان، دانانی سنورێک بۆ زیندانیکردن و زیندانی تایبەتی، گەڕانەوەی Glass-Steagall، زیادکردنی باج لەسەر دەوڵەمەندەکان، زیادکردنی لایەنی کەمی کرێ بۆ $١٥ لە کاتژمێرێکدا، پوچەڵکردنەوەی قەرزی خوێندکاران، وەلانانی Electoral College، وەستانی شێوەی دەرهێنانی گازی سروشتی و تێکشکانی شێوی خاوەندارێتی سەرچاوە کشتوکاڵەکان. ئەمان ئەجندایەک نین بە شۆڕش.

ساندەرز بە پێچەوانەی سۆشیالیستە ڕادیکاڵەکانەوە بانگەوازی بەدەوڵەتیکردنی بانقەکان و نەوت و کارگەی چەکەکانی نەکردووە، لەدرێژەی نووسینەکەمدا چومەتە سەر ئەوەی، ساندەرز بانگەشتی ئەو ئەیتە تاوانبارانەی نەکردووە بە دادگا کەوا هۆکارن لە تێکشکاندنی ئابوری جیهانی، یان ئەوانەی دەست پێشخەریان کردووە لە هەڵگیرساندنی شەڕ، کە بوونەتە مایەی وێرانکردنی بەشێکی زۆری ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و کوشتن و ئاوارەبوونی سەدان هەزار لەخەڵکی ئەوناوچانە، ئەو کارانە لەلایەن یاسا نەودەوڵەتەکانەوە بەتاوان و دوژمنکاری لەقەڵەم دراوە. باجی ئەم کارانە لە ٥ تریلیۆنە تا ٧ تریلیۆن لەسەر وڵات کەوتووە. ئەو بانگەوازی ئەوەی نەکردووە کە کرێکاران خاوەندارێتی بکەن لە کارگەو کۆمپانیاکان. ئەو بەڵێنی ئەوەی نەداوە کە دەوڵەت چاودێری نەخاتە سەر خەڵک. ئەو نیازی نییە سزای ئەو کۆمپانیانە بدات کە سەرمایەکانیان بردەتە دەرەوەی وڵات. لە هەمووی گرنگتر بڕوای وایە، کە من بڕوام نییە، کە بتوانێت ڕیفۆرم لە نیزامی سیاسی بکات، تەنانەت لە نێو خۆی حیزبی دیموکراتیش. ئەو پشتیوانی لە مانگرتنی گشتی ناکات لە پێناو ڕوخاندنی سیستەمدا، کە ئەمە تاکە هیوایە بۆ وەستانی تێکچوونی سروشت کە بۆتە هەڕەشە لەسەر چارەنووسی توخمی بەشەریەت. لە باشترین دۆخدا لە ڕووی سیاسیەوە کەسایەتیەکی موعتەدیلی ڕۆشنبیرە.
ڕابەرایەتی حیزبی دیموکرات بە تەواوی درکیان بەوە کردووە لە دیموکراتیەتێکی ڕاستەقینەدا دەوڵەمەندەکان ناتوانن هەڵبژاردنەکان بکەن و نوێنەرەکانیان بنێرنە واشنتنی پایتەخت بە دارشتنی یاساکان، لەبەرەوە مەترسەکانی ڕۆڵی ئەلیگارشی لە دەسەڵات و قسەو باسی نیشتمانی بە بەها دەمێننەوە.
دیموکراتەکان وەکوو کۆمارەکان، خزمەت بە بەرژەوەندەکانی کۆمپانیەکانی بیمە و دەرمان دەکەن. دیموکراتەکان وەکوو کۆمارەکان خزمەت بە کۆنتراکتەرەکانی هێزی بەرگری دەکەن. دیموکراتەکان وەکوو

کۆمارەکان خزمەت بە کەمپانیاکانی نەوت دەکەن. دیموکراتەکان شان بە شانی کۆمارەکان دەنگیان دا بە ٧٣٨ بلیۆن دۆلاردا وەک بودجەی ساڵی ٢٠٢٠ ی هێزە سەربازەکان. دیموکراتەکان وەک کۆمارەکان هەرگیز بە نیازی کۆتایی هێنانی شەڕی نەبڕاوەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست نین. دیموکراتەکان بەهەمان شێوەی کۆمارەکان ئازادییە مەدەنیەکانیان لێوەرگرتوینەتەوە وەکوو تایبەتمەندییە کەسایەتیەکان و ڕزگاربوون لە چاودێریکردنی بەکۆمەڵ. دیموکراتەکان بە ئەندازەی کۆمارەکان ڕێگایان داوە بەوەی دەوڵەمەندەکان کەمێکی بەسنوور بە هەڵبژێردراوەکانی خۆیان بکەن و ببێتە مایەی ئەوەی هەڵبژاردنەکانمان لەڕێی بەرتیلدانەوە بچێتە ڕێوە. دیموکراتەکانیش وەکوو کۆمارەکان دەزگاکانی پۆلیسیان بە ئاراستەیەکدا بردووە کە بۆتە خاوەنی ٢٥% ی بەندکراوی هەموو جیهان، لەکاتێکدا وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا تەنها خاوەنی لە 5% دانیشتووانی هەموو جیهانە. دیموکراتەکانیش وەک کۆمارەکان رووی سیاسی کەمینەی دەسەڵاتدارن. سەرکردەکانی پارتی دیموکرات - کلینتۆن، نانسی پیلۆسی، چاک شومەر، تۆم پرێز - پێیان باشە حیزب و دەوڵەتی دیموکراتی هەڵبووەشێنەوە لە بەرانبەر دەستهەڵنەگرتن لە بەرژەوەندەکانیان. پارتی دیموکرات سەنگەرێکی پتەو نییە بە ڕووی ئیستبداددا، بەڵکو زامنی ئیستبدادە. ئەوان هاوبەشێکی تەواون لە پرۆژەی چینایەتیدا، لە ڕێی درۆ و فێڵەکانیان لە ژنان و پیاوانی کرێکار توانیان ڕاوەڕوتی خۆیان بکەن بەهەمان شێوەی ترامپ. هەر هەڕەشەیەک لە بەرانبەر بەرژەوەندییە چینایەتییەکانیاندا تەنانەت ئەو پرۆژانەی ساندەرزیش خستنییە ڕوو، ئەیتی ناو دیموکراتەکان ئامادەن لەگەڵ کۆمارەکان ڕێک کەون بە هێشتنەوەی ترامپ.
چیبکەین ئەگەر ئۆلیگارشەکانی ناو پارتی دیموکرات جارێکی تر مافی خۆ هەڵبژاردنیان لە ساندەرز سەندەوە؟ ئایا دەست لەم سیستەمە هەڵدەگرین کە هەمیشە یارەکانی دژ بە ئێمە ئەنجام دەدات؟ ئایا پشت دەکەینە دەوڵەتی ئۆلیگارشی لە پێناوی بنیاتنانی دام و دەزگاکان بۆئەوەی لەگەڵ خواستەکانی خەڵکدا بێتەوە بۆ پاراستنی خۆمان و چاڵ هەڵکەنین بۆ هێزێک لە بەرانبەر هێزێکی تر؟ ئایا سەندیکاکان ڕێکدەخەین و بەرەی سێیەم و هێزی چەکداری بەڕێدەخەین کە بەزمانی شەڕی چینایەتی خۆی نمایش بکات؟ ئایا هەڵدەستین بە سازدانی ڕێکخراوە کۆمەڵایەتییەکان کە بتوانێت دراوی ناوخۆی و بانقی گشتی و شوێنە هەرەوەزەکانی خواردن بەڕێ بخات؟ ئایا دەستدەبەین بە مانگرتن و یاخیبوونی مەدەنی (عصیان) بە بە دەستەوەگرتنی دەسەڵات و ڕزگار بوونی خۆمان و ئەم هەسارەیە لەم ئۆلیگارشیانە.
لە ٢٠١٦، بەڵام وا نەبوو ڕابەرایەتی دیموکراتەکان ڕێ بە ساندەرز

بد□ن خ□ی ه□□بژ□ر□ت ب□ پ□ستی س□ر□کای□تی، ه□رواش د□رچوو، ب□کاریان ه□نا ب□ ک□کردن□و□ی د□نگ□کان ب□ قازانجی هیلاری کلینتن. ب□وام وانیی□ ئ□و دوژمنکارییانی ل□ ب□رانب□ر ساندرز دا هیچ ک□می کردب□ت ل□ ٢٠٢٠. دزیکردن□ک□ی ئ□مجار□یان پ□ ش□رمهاو□رتر د□ب□ت، و□ ز□ر ه□زی ب□شداربووش ل□و□ ئاشکراد□ب□ت. ئ□گ□ر ه□موو ئ□مان□ و□ک ئ□و□ی ت□بینی د□ک□م □ووبد□ن و چ□پ ب□رد□وام ب□ت ل□ پشتیوانی خ□ی ب□ دیموکرات□کان، ک□واتا□ ئ□مان□ ت□نها گ□ل نین ب□□کوو ب□شدارن ل□ ک□یل□کردنی خ□یان. بنیات نانی هیچ حزب□کی سیاسی ل□ باو□شی دیموکرات□کاندا س□رک□وتوون ب□ د□ست ناه□ن□ت، ه□رو□ها ل□ ی□ک خولی ه□□بژاردنیشدا ئ□م بزووتن□و□ی□ بنیات نانر□ت. خ□باتکردن دژ ب□ ئ□لیگارشی قورس و ماندوک□ر□ و کات□کی ز□رو خ□باتی ب□رد□وامی د□و□ت، قوربانی و زیندانی د□و□ت، ئ□م ش□□□ ل□ خ□باتی چینای□تیی□و□ س□رچاو□ د□گر□ت. ه□زی ئ□لیگارشی د□ست ل□ هیچ شت□ک ناپار□ز□ت ب□ س□رکوتکردن و ل□باربردنی ئ□م بزووتن□و□ی□. ش□□شی کران□و□و ناتوندو تیژی دژ ب□ د□س□□ات تاک□ هیواماین□، د□ب□ت د□س□□اتی ک□مین□ بروخ□نر□ت، ئ□گ□ر شکستمان خوارد ئ□و□ ل□ ک□تاییدا دیموکراتیی□ت و □□گ□ز□ک□شمان ل□ ناود□چ□ت.

و: گ□ران ع□بدو□□ا

س□رچاو□:
[/https://www.truthdig.com/author/chris_hedges](https://www.truthdig.com/author/chris_hedges)